

כל תלמודא דלהין על רזין דאורייתא סדרין ליה

אוצר חכמה

כך הם פני הדברים בכל תורה שבע"פ ובכל הש"ס, יש פשטי הדברים ובתוכם טמון הסוד, ובמיוחד באגדות חז"ל, כמו שביאר בספר קהלת יעקב (לרבי יעקב אב"ד קרלין בעמ"ס שו"ת משכנות יעקב תלמיד הגר"ח מואלזין זצ"ל) בהקדמה, על דברי הגמ' (סנהדרין כד, א) "במחשכים הושיבני כמתי עולם", אמר רבי ירמיה זה תלמודה של בבל", והדברים מופלאים וכי התלמוד בבלי הוא חושך? וזה לשונו (שם) "ולא יעלה על הדעת ח"ו שדברו זאת לגנות תלמידי חכמים שבבבל, ...אלא שהתלמידי חכמים שבבבל להיותם יושבים בחוץ לארץ ובארעא דחשוכא כדאמר בגמרא הוצרכו לרוב הפלפול והטורח והעמל הגדול כדי לעמוד על עומקה של הלכה ולגלות העמוקות מני חושך", נמצא, שאדרכא דברו לשבתם של התלמידי חכמים שבבבל, שאע"פ שנמצאים בחוץ לארץ וטומאת ארץ העמים מקשה על הבהירות בלימוד, ולכן צריך לעמול הרבה מאד ולהרבות בפלפול עד שעמקות התורה מתגלה להם, אבל בודאי לאחר העמל הם יוצאים מתוך החושך והתורה מאירה להם.

"וכן היה דרכם להלביש כל הסודות התורה באגדות ובקיצור גדול שנראין כפשוטן והן עמוקות מאד לזוכה להתבונן בהם. וכדאמר בזוהר הקדוש 'כל תלמודא דלהין על רזין דאורייתא סדרין ליה', כל התלמוד שלהם מסודר על סודות התורה ויתפרש שפיר הדרש 'במחשכים הושיבני כמתי עולם' זה תלמודה של בבל, והוא משל לאיש יפה תואר ויפה מראה היושב במקום חושך ואפלה שאין יופיו נראה ואין מרגיש בו, רק אחרי יציאתו משמה תופיע עליו נהרה, כך סודות התורה המלוכשים בתלמוד ובאגדות, אשר לפי פשוטן אין מסתכל ומבין בהם כלל ונראין כחושך, אך היורד לעומקן וזוכה להתבונן בהם רואה בהם אור גדול ומרגיש במתיקותה, זהו המשל על תלמודה של בבל והוא לשבח".

דברי הגמרא הנראים מיותרים יש בהם פנימיות

גם דברי הגמרא שנראים כמיותרים מכוונים לסודות נשגבים, כך כתב בספר שומר אמונים הקדמון, (לרבי יוסף איראגס מגדולי איטליה, בהקדמה שניה): "ודע כי אפילו בדברים שנאמרו בגמרא שנראין דברי